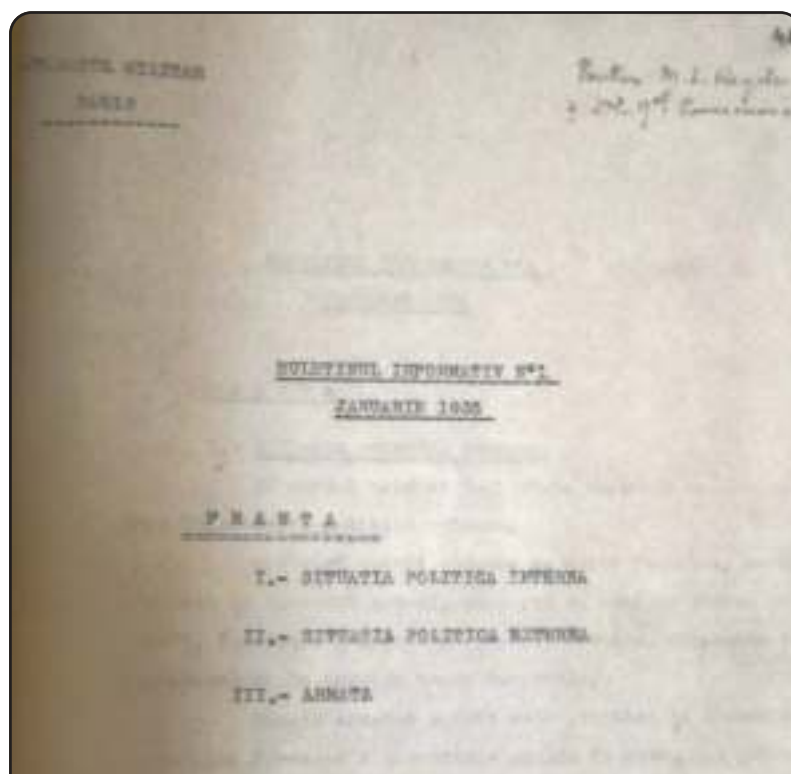

DR. Alin SPÂNU^[1]

ACTIVITATEA COLONELULUI PAUL TEODORESCU, ATAȘAT MILITAR ÎN FRANȚA. STUDIU DE CAZ: BULETINUL INFORMATIV NR. 1/1935

La 1 noiembrie 1932 colonelul Paul Teodorescu^[2] a fost numit atașat militar în Franța, atribuțiile sale fiind apoi extinse în Belgia și Spania. În următorii patru ani va trimite la București rapoarte lunare, dar și alte materiale solicitate de șefii săi de la București. Buletinele informative lunare cuprindeau o paletă largă de informații, de la situația politică internă și externă a Franței, poziționarea țării în raport cu alte evenimente externe, schimbări la vârful armatei franceze, până la structuri educaționale militare, scheme de încadrare și altele. Primul Buletin informativ din 1935 (**Anexa**) a abordat două mari probleme: evenimente externe bilaterale și schimbările la vârful organismului militar.

În Franța se extindea o nemulțumire latentă a populației, care considera că politica și francmasoneria „formează o autoritate

ocultă în stat, mai puternică decât cea oficială^[3]. Multe personalități marcante au expus public această asociere nocivă care defavoriza poporul și promovau adoptarea de soluții rapide după alte modele, cel mai des invocat fiind regimul fascist italian. Între cele mai vehemente voci se numărau Philippe Henriot^[4], Jean Ybarnegaray^[5] și René Benjamin^[6], acestea fiind considerate „eminamente cinstite și devotate interesului general”^[7]. Mișcarea „Crucilor de Foc”, recent apărută, avea un succes exponențial, de 8-10.000 aderenți lunar. Liderul era locotenent-colonel în rezervă Francois de la Roque^[8], un ofițer remarcat în luptele din Primul Război Mondial și în diferite State Majore. La 28 ianuarie 1935 a fost organizată o întrunire la care au participat peste 22.000 de membri și simpatizanți, iar unele personalități – Claude Farrere^[9], Henry Bidou^[10] Leboeuf, Bertrand de Maud`hui (fiul generalului Louis Ernest de Maud`hui^[11]) – au susținut discursuri care au înflăcărat audiența. Principiul de bază a lui de la Roque era „*ideea unei redresări morale prin vechii combatanți*, foarte respectați de toată națiunea”^[12], cărora le-a îndus motto-ul «binele țării și a națiunii înainte de orice».

Situația politică externă avea în prim-plan trei evenimente majore. Primul era acordul franco-italian care, practic, a reîmpărțit coloniile celor două state din Africa în favoarea guvernului de la Roma. În secundar, diplomații celor două state au mai discutat despre independența și securitatea Austriei, înarmarea statelor europene și altele. Această parafare a produs „o foarte bună impresie”^[13] în mass-media din Hexagon, care a perceput acordul ca o garanție a păcii pe termen lung. Al doilea eveniment a fost plebiscitul din Saar, unde 90% din populație a votat pentru alipirea la Germania. Rezultatul a fost „o mare surprindere și deziluzie”^[14] pentru francezi, care se așteptau la o diferență mai mică. Colonelul Teodorescu a constatat că, în ultimii ani, guvernele de la Paris s-au dezinteresat de regiune, în timp ce reprezentanții Berlinului „au exercitat o propagandă de teroare”^[15]. Problema principală, însă, era că Saar reprezenta un nod de comunicații foarte important, iar în cazul unui atac german Lorena, Alsacia și regiunea munților Vosgi puteau fi rapid ocupate. Efectul acestor două evenimente a fost că, în Germania și Ungaria, au apărut discuții publice privind „revizuire pe bază de plebiscit sau tranzacție amicală”^[16], rapid combătute și respinse de media franceză.

Al treilea eveniment în plan extern a fost o tensiune a relațiilor franco-polone, după ce Varșovia a semnat un tratat cu Germania. Declarațiile calde și vizitele reciproce de nivel înalt au dezamăgit Parisul. Mai mult,

s-au ridicat voci care au pus sub semnul întrebării dacă „alianțele cu Polonia și România se mai pot practica în mod sincer și loial”^[17].

Doi lideri politici importanți, premierul Pierre-Étienne Flandin^[18] și Pierre Laval^[19], au efectuat o vizită surpriză la Londra pentru a discuta trei probleme: dezarmarea, pactul oriental și tratatul germano-polon. Media franceză era sceptică cu privire la un eventual succes, deoarece Anglia avea o politică extrem de conservatoare, bazată pe „izolare și expectativă”^[20].

O mare parte a Buletinului s-a referit la schimbările de la vârful armatei Marelui Stat Major și al Consiliului Superior de Război, cărora atașatul militar român le-a făcut și scurte prezentări biografice. Generalisimul Maurice Gamelin^[21] a fost atacat de o parte a presei, care l-a acuzat că „a ajuns”^[22] în funcțiile înalte exclusiv prin susținere politică. Totuși, acesta era apreciat ca un excelent ofițer de Stat Major, avansat general de brigadă la 44 de ani. S-a remarcat prin acțiuni și planificări de operații în Primul Război Mondial, ca șef al Misiunii Militare în Brazilia și comandantul trupelor din Siria. A fost caracterizat că, „prin energia și tinerețea sa (căci se ține foarte tânăr)”^[23], merita funcția actuală. Al doilea general, Alphonse Joseph Georges^[24], avea experiență (inclusiv răni) în bătăliile din Primul Război Mondial. Și-a desfășurat activitatea, în mare parte, în nordul Africii, dar și în fruntea unor State Majore. Era apreciat drept „cel mai inteligent și mai cult, dublat de o rezistență fizică neîntrecută (dovadă rezistența din asasinatul de la Marsilia), de un calm și o pondere care l-au indicat ca pe singurul a îndeplini funcția de general superior”^[25]. Un alt general, Louis-Antoine Colson^[26], a fost ofițer de geniu și șef de promoție la Școala Politehnică. A luptat pe fronturile francez și italian între 1914-1918, a ajuns secretar al Consiliului Superior al Apărării Naționale și primul subșef al Marelui Stat Major. „Posedând mari calități intelectuale, o putere de muncă extraordinară și cunoscând la perfecție tot rulajul unui mare Stat Major, a fost indicat pentru funcția de șef de Stat Major al Armatei”^[27], a concluzionat despre el Paul Teodorescu. Generalul Antoine Huré^[28] și-a desfășurat mare parte din carieră în Maroc, unde s-a luptat și a reușit să pacifice regiunea în 1934. A fost citat de șapte ori pentru fapte din Primul Război Mondial și campaniile din nordul Africii. În opinia atașatului militar român, generalul „se bucură de o mare autoritate colonială”^[29], ceea ce confirma numirea în Consiliul Superior de Război. Generalul Henri Bineau^[30] a avut o ascensiune normală ajungând șeful Centrului de Înalte Studii Militare (1933). Caracterizarea sa era una pozitivă: „are o reputație foarte bine stabilită în tot corpul ofițeresc, fiind un

strateg de mare concepție, foarte clar, simplu și precis în toate soluțiile ce dă^[31]. Astfel, membrii Consiliului Superior de Război erau cei mai importanți lideri militari francezi și cei cu care liderii politico-militari români trebuiau să discute probleme de achiziții de echipamente sau licențe. Pe coperta Buletinului cineva a scris cu creionul: „Pentru M.S. Regele și dl general Samsonovici^{[32]”}^[33]. Aceasta denotă interesul conținutului pentru cele două persoane, una fiind șeful statului, cealaltă șeful Marelui Stat Major, adică oamenii cei mai interesați de evoluția evenimentelor din statul prieten. Pe de altă parte, colonelul Paul Teodorescu a informat lunar, cu precizie și profunzime, schimbările politice interne și starea de spirit din Hexagon, elemente foarte importante în negocierea unor tratate sau acorduri între București și Paris. Cât privește partea militară, relația bilaterală era strâns conectată, atât prin ofițeri trimiși la studii în Franța, cât și prin achiziția de echipamente militare din Hexagon.

Anexa

Atașatul Militar din Franța, Paris

Buletinul Informativ nr. 1 (ianuarie 1935)

I. Situația politică internă

În cursul acestei luni nimic deosebit nu se constată în situația politică internă. Aceleași opinii domnesc în massa franceză, ceea ce probează că guvernul actual nu poate să schimbe starea de spirit în care s-a încrustat poporul francez, din cauza neîncrederii ce le inspiră toate guvernele.

Geneza acestui spirit sunt politica și francmasoneria, care formează o autoritate ocultă în stat, mai puternică decât cea oficială. Ambele sunt blamate de massa franceză, care suferă consecințele lor în toate manifestările sale de viață. Ecoul ei este purtat de personalități marcante ca: Philippe Henriot, Ybarnegaray, Rene Benjamin și alții, care prin conferințe publice analizează situația în detaliu, dau pe față răul și arată ca unică soluție procedurile mussoliniene. Aceste conferințe, spuse cu tot curajul și prestigiul acestor personalități cunoscute ca eminamente cinstite și devotate interesului general, fac foarte multă vâlvă. Opinia publică caută din ce în ce mai mult să afle adevărul care îi este ascuns, cu abilitate, de puterea masonică și politică.

Paralel cu inițierea publicului sub această formă, se afirmă în același sens mișcarea Crucilor de Foc. Multă vreme nu s-a știut ce este cu Crucile de Foc. Li s-au

atribuit fel de fel de intenții în legătură cu politica sau cu o lovitură dictatorială. Zilele de 6 și 7 februarie 1934 i-a confirmat ca pe o contrapondere, necesară pentru menținerea cât mai sus a moralei franceze. De atunci ochii tuturor sunt ațintiți asupra lor, rândurile lor cresc mereu, o dată cu numărul simpatizanților. Ea numără sute de mii de membri activi; lunar sunt înscrieri de 8-10.000 persoane. Mișcarea ia proporții și este considerată din ce în ce mai utilă. Jurnalul „Le Temps”, cel mai serios ziar francez, analizează pe șef și pe adepții săi. Șeful este locotenent-colonel de la Roque, ofițer de infanterie colonială; debutează ca tânăr ofițer în luptele din colonii, se distinge pe front unde, prin bravură, energie și capacitatea sa, se arată cu calități de mare șef, apoi face practica de conducător de masse în Statul Major al mareșalului Foch. Adepții săi sunt: din decorații cu Crucea de Război (Les Croix de feu), din voluntarii naționali, din fiii Crucilor de Foc, din femeile Crucilor de Foc și toți patrioții care s-au adunat sub egida „Regruparea Națională”. Ei fac parte din toate straturile sociale, plecând de la cei mai modești cetățeni și ajungând până la cei mai de seamă: generali (rezervă), academicieni, profesori, magistrați etc. Ziarul „Le Temps” apreciază ca foarte serioasă această organizare, care-și are în cel mai modest oraș din Franța secțiunea respectivă.

De curând, colonelul de la Roque a scos o lucrare intitulată „Le Service Public”, în care arată care sunt aspirațiile mișcării Crucilor de Foc. Această lucrare s-a vândut mai mult și mai repede ca un roman premiat, toată lumea fiind foarte curioasă să cunoască doctrina colonelului de la Roque.

În seara de 28 ianuarie a avut loc o mare întrunire a Crucilor de Foc, în patru săli, cele mai încăpătoare din Paris, participând peste 22.000 de persoane. Au ținut conferințe: Claude Farrere, Henry Bidou Leboeuf, Maud’hui (fiul generalului) și alții. Aceștia au descris situația grea în care se zbate nația din cauza regimului actual și au laudat mișcarea sinceră și dezinteresată a colonelului de la Roque, care, nefăcând nici o politică, este în măsură să redreseze țara. Planul colonelului de la Roque este de a se impune prin număr, calitate, disciplină și simpatie întregii națiuni, pentru care, cu chetele ce face, ajută o mulțime de lume nevoiașă. El s-a opus la toate încercările șefilor de partide politice de a-l atrage într-o grupare sau alta, precum și la cerința unora din Crucile de Foc de a-și atinge scopul prin violență.

Asupra scopului ce urmăresc, atât colonelul de la Roque cât și toți partizanii lui, țin cel mai mare secret. Nu s-a putut afla până acum dacă vor o schimbare de regim sau de guvernământ. În Crucile de Foc se găsesc

foarte mulți regaliști; de altă parte, „L'Action Française” laudă foarte mult această mișcare. Însuși colonelul de la Roque are un frate, fost ofițer, ca adjutant al ducelui de Guise. Totuși, nimic nu a lăsat să se întrevadă până acum că mișcarea ar avea o nuanță regalistă.

Toți sunt de acord că de la Roque nu are anvergura unui mare șef de guvernământ, dar că lucrează pentru cineva care există sau care va apare la momentul oportun ca exponent al mișcării lui, capabil de reforme profunde. Ceea ce i se recunoaște, de asemenea, de către toți este faptul de a fi avut *ideea unei redresări morale prin vechii combatanți*, foarte respectați de toată națiunea și de a fi știut să le insufflă acestora „binele țării și a națiunii înainte de orice”. Paternitatea acestor idei și modul serios cum vrea să le pună în aplicare îi dă astăzi un mare și temut prestigiu.

II. Situația politică externă

În domeniul situației politice externe sunt de înregistrat două evenimente foarte importante: acordul franco-italian și plebiscitul din Saar.

a) Acordul franco-italian

Încă din anul 1933 a început să se simtă o destindere în raporturile franco-italiene, care a fost arătată succesiv în Buletinele nr. 7 din 1933, nr. 5 și nr. 11 din 1934. În Buletinul nr. 7 din 1933 se pronostica chiar că această destindere va merge până la un acord între aceste țări, pe baza unei rectificări de frontieră în Africa. Într-adevăr, acordul dintre Italia și Franța s-a realizat pe următoarele baze:

- O nouă trasare între Libia și coloniile franceze limitrofe, dând Libiei o porțiune de teren în suprafață de 114.000 kmp.

- O nouă trasare între Eritreea (italiană) și coasta Somaliei (franceză), dând Italiei o porțiune de coastă care face față la strâmtoarea Bab-el-Mandeb. De asemenea, Franța recunoaște suzeranitatea Italiei asupra insulei Doumerrah.

- Un protocol special pentru Tunisia relativ la naționalitatea italiană, la școlile italiene, la italienii exercitând profesii libere.

Aceste rectificări erau un drept recunoscut Italiei prin pactul de la Londra din 1915 și care la încheierea păcii nu a fost îndeplinit.

În afară de aceasta s-a mai stabilit: apărarea independenței Austriei pe baza unui viitor acord între toate puterile vecine Austriei, la care pot să mai adere Polonia, România și Franța. De asemenea, chestiuni referitoare la respectarea obligațiilor în materie de înarmare, precum și diferite angajamente economice în coloniile italo-franceze. Acordul franco-italian a făcut o foarte bună impresie în toată opinia publică franceză. Pe de o parte, fiindcă apreciază astăzi cu

multă admirație persoana lui Mussolini și toată opera lui, iar pe de altă parte, fiindcă ea reprezintă un aport serios în consolidarea păcii, atât de mult dorită de poporul francez.

b) Plebiscitul din Saar

Plebiscitul din Saar s-a pronunțat cu o majoritate de 90% pentru Germania. Această majoritate a fost o mare surprindere și deziluzie pentru poporul francez, care se aștepta la un procent mult mai mic, de 70-75%. Explicația se găsește în faptul că Franța a abandonat de mult partida. Pe când germanii, sub diferite forme, au exercitat o propagandă de teroare, Franța, de câțiva timp, s-a dezinteresat aproape complet. Aceasta a descurajat foarte mult pe saarezii destul de numeroși cu sentimente franceze, care, pentru apărarea intereselor lor proprii, au fost nevoiți să voteze pentru Germania. Din această cauză guvernul actual, ca și cele precedente, au fost violent atacate de o parte din presă, în special de dreapta.

Într-adevăr, dacă Franța s-ar fi interesat mai mult și dacă ar fi știut să negocieze promisiunea lui Stresemann^[34] față de Briand^[35], se crede a se fi putut obține cu ușurință orașele Saarlouis și Deux-Ponts, care sunt pur franceze; după cum ar fi putut obține și statu-quo, care convenea foarte mult intereselor personale ale saarezilor, mult mai asigurate și mai în vază sub protecția Societății Națiunilor decât înglobate în interesele masei germane. Dacă din punct de vedere politic și economic atașarea Saar la Germania nu reprezintă o pierdere prea mare pentru Franța, nu este tot astfel din punct de vedere militar, fiindcă această provincie formează *frontiera de invazie*, amenințând direct fortificațiile permanente de pe frontiera de Nord-Est, care se găsește sub focurile artileriei. Numărul mare de căi ferate a acestei provincii, cu opt linii de penetrație în Franța, spre Metz și Nancy, și cu două linii de rocadă Treves-Sarrebruck-Kaiserlautern și Treves-Kaiserslautern, de un debit total de 120 de trenuri militare în 24 de ore, constituie o *zonă de concentrare și o piață de arme* din cele mai importante pentru un atac brusc. În acest caz, Lorena poate să fie imediat invadată, iar Alsacia precum și fortificațiile de pe malul stâng al Rinului și apărarea Vosgilor întoarse cu ușurință. Populația saareză poate furniza *efectivul încă a trei divizii*, ceea ce, bine înțeles, contează foarte mult pentru armata franceză, a cărei efectiv era deja mult mai mic. Dezavantajele arătate mai sus au determinat Franța să ceară la Societatea Națiunilor ca Saar să fie înglobată în zona renană demilitarizată și, în consecință, să se execute distrugerii de căi ferate și cheiuri militare de debarcare de natura celor executate în Renania, în 1929, ca urmare a acordului direct

franco-german.

Amândouă aceste evenimente, acordul franco-italian și plebiscitul din Saar, au putut lăsa să se creadă la cei interesați că, poate, a sosit momentul să vorbească din nou de revizuire pe bază de plebiscit sau tranzacție amicală. Această teză care a început să fie speculată atât de Germania, în ce privește Anschluss-ul, cât și de Ungaria, în ce privește revizuirea, este ușor combătută, fiindcă ambele evenimente politice descrise mai sus au purces din tratatele de alianță și de pace, pe când Anschluss-ul ca și orice revizuire este în mod precis exclusă din tratatele de pace.

c) b) *Relațiile franco-poloneze*

Relațiile franco-poloneze, de la încheierea acordului polono-german, au devenit din ce în ce mai încordate. Până în ultimul moment Franța a sperat la o revenire din partea Poloniei. Toate străduințele ei, mai mult decât îngăduitoare, au fost făcute în acest scop. Declarațiile de cordialitate între Polonia și Germania cu ocazia aniversării acordului polon-german, precum și vizita de curând a primului-ministru german în Polonia, au făcut Franța să piardă ultima iluzie ce o mai nutrea și să se întrebe dacă, în actuala situație, alianțele cu Polonia și România se mai pot practica în mod sincer și loial.

d) *Călătoria Flandin-Laval la Londra*

Scopul acestei călătorii este de a se face un schimb de idei relativ la problemele în curs: dezarmarea, pactul oriental, acordul polono-german. Presa franceză este cam sceptică în ceea ce privește rezultatul, deoarece se știe că guvernul englez, cu tot interesul ce-l are în Europa, nu înțelege să depășească anumite limite, care ar determina națiunea engleză la o intervenție efectivă în politica europeană și, deci, la părăsirea politicii ei tradiționaliste de izolare și expectativă. Este de văzut în ce condiții se pot împăca aceste limite cu interesele Europei pentru consolidarea păcii și acesta este scopul urmărit de vizita celor doi mai bărbăți de stat, Flandin și Laval, la Londra.

III. Armata

a) *Înaltul Comandament*

În Buletinul nr. 12 din decembrie 1934 am arătat modificarea ce se prepara în organizarea Înaltului Comandament francez. Această modificare, inspirată de Decretul din 26 iulie 1911, a avut loc prin Decretul publicat în „Jurnalul Oficial” din 19 ianuarie 1935 și care, în esență, constă în crearea unui Șef de Stat Major General, care fuzionează funcțiile de Șef de Stat Major General și acelea de vicepreședinte al Consiliului Superior de Război. El este plasat sub ordinele directe ale ministrului de Război și ajutat de: un membru din Consiliul Superior de Război (cu titlul

de general superior la război) pentru chestiunile privitoare la comandamentul din timp de război și de Șeful de Stat Major al Armatei (care devine la război Șef de Stat Major General al interiorului) pentru toate chestiunile referitoare la instrucție, organizare, mobilizare etc. Armata întreagă a primit cu mare satisfacție noua organizare, care nu este decât o revenire la organizarea din 1911, aceasta reprezentând: unitatea de comandament, coordonare de eforturi, adaptare imediată la situația de război, încredere prin practicarea ei și rezultatele date înainte și pe timpul războiului.

Cu ocazia noii organizări și numirilor în Înaltul Comandament, presa franceză a adus elogii Armatei și șefilor ei. S-a găsit, totuși, un ziar să atace pe generalul Gamelin că a „ajuns” prin politică. Ministrul de Război i-a luat apărarea în mod foarte cavaleresc, dând un comunicat de dezmințire la ziare. Toată presa, în mod unanim, a exprimat regretul de a vedea plecând la pensie pe generalul Weygand, unul din cei mai mari șefi ai armatei de după război. A fost remarcată, de asemenea, plecarea sa discretă și modestă, fără banchete și onoruri. Ministerul de Război a dat un ordin de zi pe întreaga Armată metropolitană și colonială în care a adus elogii generalului Weygand pentru serviciile aduse țării pe timpul războiului și în timp de pace.

Cred interesant a da mai jos câteva notițe biografice despre noii numiți:

- generalul Gamelin, viitor Generalissim, are 63 de ani; șef de promoția la St.-Cyr, debutează la 20 ani ca sublocotenent de tirailleurs în trupele coloniale. A

terminat Școala de Război printre primii, cu gradul de căpitan; elev preferat al lui Foch. În 1906 a fost afectat în Statul Major al lui Joffre și foarte mult apreciat de acesta, ceea ce i-a valorat afectarea la cabinetul lui în 1914, când avea gradul de maior. În această calitate a jucat un rol foarte mare, fiind acel care a determinat în Consiliul din 4 septembrie 1914 (atunci când generalul Berthelot vroia să mai continue retragerea, iar generalul Belin ezita) ca să se oprească orice retragere și să se treacă la ofensivă. Este el acel care a redactat ordinul, care a dat naștere la bătălia de la Marne. În februarie 1916 este numit colonel și trimis să comande o brigadă de vânători pe jos, pe care o conduce strălucit la atacurile de pe Somme. Puțin după aceea este înaintat general de brigadă, la vârsta de 44 ani. În decembrie 1916 este luat de Joffre ca șef de Stat Major, iar după plecarea sa numit șef de Stat Major a Grupului de Armată de rezervă. În 1917 este numit comandantul Diviziei 9, cu care a luptat la Noyon, la Cumieres (în Champagne), pe Vesle și în marea contra-ofensivă, până la armistițiu. Din 1919 și până în 1925 a fost șeful Misiunii franceze în Brazilia. De abia întors în Franța este retrimis în Siria pentru restabilirea situației devenită foarte grea prin masacrarea coloanei general Michaud. În 1929 este numit comandantul Regiunii 2, până în 1930, când este numit subșef, apoi șef de Stat Major în 1931. Generalul Gamelin, prin vasta sa autoritate bazată pe muncă, dreptate și pricepere, prin energia și tinerețea sa (căci se ține foarte tânăr), a fost calificat unanim pentru încredințarea celui mai mare post din ierarhia militară franceză.

- generalul Georges, viitor general superior, are 59 ani, ieșit printre primii din St.-Cyr, debutează ca sublocotenent în tiralleurii algerieni. Strălucit elev al Școlii de Război, este apreciat de camarazii săi ca având „un

viitor militar ilimitat”. În 1914, afectat în Statul Major al Armatei 2, ia imediat comanda unui batalion în fruntea căruia este foarte grav rănit la Gerbeviller. După vindecare este trimis în Statul Major al Armatei de la Salonic, pentru ca în 1917 să fie reluat de Foch în Statul său Major și să fie, alături de Weygand, unul din cei mai prețioși colaboratori ai săi. După război este delegat pe lângă armata greacă din Asia. În 1924, înaintat general la vârsta de 48 ani, devine șeful de Stat Major al generalului Degoutte, iar în 1925 șeful de Stat Major al generalului Petain, când acesta a avut conducerea trupelor franceze în războiul rifan. În 1928 este numit general de divizie și comandant al diviziei din Alger, apoi șef de cabinet al ministrului de război, Maginot. Trece în 1931 la comandamentul Corpului 19 din Alger, iar în 1932 membru în Consiliul Superior de Război, unde este cel mai tânăr ca vârstă dintre toți membrii actuali. Generalul Georges trece ca ofițerul cel mai inteligent și mai cult, dublat de o rezistență fizică neîntrecută (dovadă rezistența din asasinatul de la Marsilia), de un calm și o pondere care l-au indicat ca pe singurul a îndeplini funcția de general superior. El va fi, desigur, succesorul generalului Gamelin.

- generalul Colson, numit șef de Stat Major al Armatei, are vârsta de 59 de ani; șef de promoție la Politehnică, este ofițer de geniu. Strălucit elev al Școlii de Război, mobilizarea îl găsește cu gradul de căpitan la Ministerul de Război, pe care-l părăsește pentru a pleca pe front, în Lorena, unde s-a distins în fruntea unei companii de geniu. Foarte apt pentru serviciul de Stat Major, a fost întrebuințat în diferite State Majore, atât pe frontul francez, cât și pe cel italian. În 1919 este numit în Statul Major al mareșalului Petain, în 1922 șef de cabinet al șefului de Stat Major. Înaintat în acest an colonel, la comanda unui regiment de geniu (1924), iar

b) Actualul Consiliu Superior de Razboi.

Compunerea si atributiunile actualului Consiliu Superior de Razboi asa cum reiese prin noua organizare, sunt aratate in acelas decret, aci alaturat.

ATASAT MILITAR II N FRANTA
COLONEL TEODORESCU

Teodorescu

după terminarea stagiului este numit secretar general ajutor la Consiliul Superior al Apărării Naționale. În 1927 este numit general, îndeplinind funcția de secretar general al Apărării Naționale, iar în 1931 comandantul Diviziei 12 la Chalons-sur-Marne până în 1935, când este numit general de divizie și primul subșef de Stat Major. Posedând mari calități intelectuale, o putere de muncă extraordinară și cunoscând la perfecție tot rulajul unui mare Stat Major, a fost indicat pentru funcția de șef de Stat Major al Armatei.

- generalul Huré, numit membru în Consiliul Superior în locul vacant prin pensionarea generalului Walch, are 62 ani, este ofițer de geniu brevetat Stat Major. S-a remarcat în timp de război prin energia și bravura sa, când a obținut șapte citații. S-a remarcat, de asemenea, în timp de pace, în pacificarea Marocului. Mai întâi, ca șef al diviziei marocane de la Marrakech, iar de la 1931 ca și comandant al trupelor din Maroc, în fruntea cărora a desăvârșit pacificarea întregului Maroc, ceea ce i-a atras, în 1934, o citație foarte elogiatoare pe întreaga Armată. Generalul Huré se bucură de o mare autoritate colonială, fapt care a determinat alegerea sa dintre generalii care erau susceptibili de a fi aleși membri în Consiliul Superior de Război.

- generalul Bineau, numit membru în Consiliul Superior în locul vacant prin plecarea generalului Weygand, are 62 ani, este ofițer de artilerie, brevetat de Stat Major. Pe timpul războiului a avut întrebuințări în Statul Major și pe front în calitate de comandant de unitate. După război a fost ajutor la Școala Superioară de Război, cu gradul de colonel, înaintat apoi general de brigadă. A fost comandant al Diviziei 31 de la Montpellier, apoi ca general de divizie comandant al

Regiunii 4 de la Marne. În anul 1932 a fost numit în Statul Major ca prim subșef de Stat Major, iar în 1933 directorul Centrului de Înalte Studii Militare. Generalul Bineau are o reputație foarte bine stabilită în tot corpul ofițeresc, fiind un strateg de mare concepție, foarte clar, simplu și precis în toate soluțiile ce dă.

b) *Actualul Consiliu Superior de Război*

Compunerea și atribuțiile actualului Consiliu Superior de Război, așa cum reiese prin noua organizare, sunt arătate în același decret.

Atașat Militar în Franța

Colonel /ss/ P. Teodorescu

(Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond Consiliul de Miniștri, dosar 5/1925, f. 42-59)

THE ACTIVITY OF COLONEL PAUL TEODORESCU, MILITARY ATTACHÉ IN FRANCE. CASE STUDY: BULLETIN NO. 1/1935

Abstract: Colonel Paul Teodorescu was a military attaché in France from 1932 to 1936. His duties included monitoring the internal political situation, important foreign events, changes in legislation and leadership in the French army, and other related issues. His analysis focused mainly on elements that could affect bilateral relations and documents signed between the great European powers, which could sometimes affect Romania.

Keywords: Paul Teodorescu, military attaché, France, intelligence

NOTE

[1] Facultatea de Istorie, Universitatea din București

[2] General Paul Teodorescu (n. 28 iunie 1888, Bacău-d. 17 ianuarie 1981, București/Mănăstirea dintr-un lemn, Vâlcea) militar și om politic. Sublocotenent (1908), general de brigadă (1937), general de divizie (1940) și general de corp de armată în rezervă (1945). A fost trimis atașat militar în Franța, cu acreditări în Belgia și Spania (1932-1936), apoi a fost numit comandant al Școlii Superioare de Război (1936-1937), subsecretar de stat la Ministerul Apărării Naționale, ministrul Aerului și Marinei (martie 1938-mai 1940) și comandantul Diviziei de Gardă (iunie-septembrie 1940). Trecut în rezervă (1940), a fost arestat la Timișoara (decembrie 1948) și condamnat la 3 ani închisoare corecțională, majorată după recurs la 5 ani. Membru corespondent al Academiei Române (1938), a lăsat o bogată bibliografie de specialitate. Pe larg despre viața și activitatea sa, a se consulta: *Generalul adjutant Paul (Pavel) Teodorescu (1888-1981). Vocația creativității* (coord. prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, P.S. dr. Emilian Lovișteanu, c-dor. dr. Marian Moșneagu), Editura Ex Ponto, Constanța, 2013; Paul Teodorescu, *Memoriile unui general*, ediție de c-dor. (r) Ștefan Popa, prefață de gl. (r) Victor Strâmbeanu, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2022; Valentin Ciorbea, *Generalul adjutant Paul Teodorescu (1888-1981). Dimensiunile creativității*, Editura

Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2023.

[3] Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare: ANIC), fond Consiliul de Miniștri (în continuare: CM), dosar 5/1925, f. 43.

[4] Philippe Henriot (n. 1889-d. 1944) poet, jurnalist, politician. A fost deputat (1932-1942) și ministrul Informațiilor și Propagandei în guvernul de la Vichy (ianuarie-iunie 1944). A fost asasinat de membrii Rezistenței.

[5] Jean Ybarnegaray (n. 1883-d. 1956), avocat, deputat (din 1914), mobilizat, rănit pe front și demobilizat. Ministru de Stat (mai-iunie 1940), ministrul Veteranilor și Familiei (iunie-septembrie 1940). A activat în Rezistență până a fost arestat de germani (1943-1945).

[6] René Benjamin (n. 1885-d. 1948), jurnalist și scriitor. A obținut premiul Goncourt (1915), a fost rănit în Primul Război Mondial și a fost primit în Academia Goncourt (1938). Ulterior, a susținut guvernul de la Vichy (1940-1944).

[7] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 44.

[8] Locotenent-colonel Francois de la Roque (n. 1885-d. 1946) a absolvit Școala Militară de la St. Cyr (1905) și a fost repartizat în nordul Africii, unde a fost rănit în 1916. Vindecă, luptă pe Frontul de Vest, în bătălia de la Somme (1917). În

1921 este în Polonia cu Misiunea Militară franceză, apoi este numit șeful Biroului 2 Informații în Statul Major al Forțelor franceze din Maroc (1925). A fondat și condus organizațiile „Crucile de Foc” (1930-1936) și „Parti Sociale Francais” (1936-1940). A fost de acord cu „principiul colaborării” al mareșalului Petain (1940-1942), după care a declarat că „colaborarea este incompatibilă cu ocupația” și a intrat în Rezistență. A fost arestat de germani (1943) și închis în Cehia și Austria până când a fost eliberat (8 mai 1945). În Franța a primit arest administrativ până la alegeri, a fost eliberat și a decedat în scurt timp.

[9] Claude Farrere (n. 1876-d. 1957), scriitor, a urmat o carieră militară în marină de la sublocotenent (1899) la căpitan de corvetă (1919). A primit premiul Goncourt (1905) și a fost primit în Academia Franceză (1935).

[10] Henri Bidou (n. 1873-d. 1943), scriitor, critic literar și corespondent de război. A vizitat multe țări, inclusiv URSS, pentru a se documenta pentru volumele sale. A urmărit ca reprezentant al „Paris Soir” conflictele din Siria, Liban și Maroc din anii 20` și din Al Doilea Război Mondial (pentru guvernul de la Vichy).

[11] Louis Ernest de Maud'hui (n. 1857-d. 1921) colonel (1909), general de brigadă (1912) și general de divizie (1914). A comandat Regimentul 35 Infanterie (1910-1912), Brigada 80 Infanterie (1912), Corpul 18 Armată (septembrie 1914), Armata 10 (octombrie 1914), Armata 7 (aprilie-octombrie 1915) și Corpul 11 Armată (ianuarie 1917-ianuarie 1918). Guvernator militar al orașului Metz (1919) și deputat (1919-1921).

[12] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 46.

[13] *Ibidem*, f. 48.

[14] *Ibidem*.

[15] *Ibidem*, f. 49.

[16] *Ibidem*, f. 50.

[17] *Ibidem*, f. 51.

[18] Pierre-Étienne Flandin (n. 1889-d. 1958) a fost premier în două rânduri: 8 noiembrie 1934-31 mai 1935 și 13 decembrie 1940-9 februarie 1941.

[19] Pierre Laval (n. 1883-d. 1945) a fost premier în perioadele 27 ianuarie 1931-20 februarie 1932, 7 iunie 1935-24 ianuarie 1936, 18 aprilie 1942-20 august 1944 și vicepremier în perioada 11 iulie-13 decembrie 1940.

[20] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 51.

[21] General Maurice Gustave Gamelin (n. 1872-d. 1958), colonel (aprilie 1916), general de brigadă (decembrie 1916), generalisim. Comandantul Diviziei 11 (aprilie 1917), șef de Stat Major al Armatei de Rezervă, șeful Misiunii Militare din Brazilia (1919-1924), comandantul trupelor franceze din Levant (1924-1929), șeful Statului Major General (din 1931), inspector general de armată (din 1935) și șeful Statului Major al Apărării Naționale (1938-mai 1940). Arestat de autoritățile franceze colaboracioniste, judecat și trimis în Germania (1941-1945).

[22] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 54.

[23] *Ibidem*, f. 56.

[24] Alphonse Joseph Georges (n. 1876-d. 1951), comandant de batalion în 1914, fiind rănit grav; șeful Misiunii Militare în Iugoslavia (1918-1922), șef de Stat Major al Forțelor franceze din Maroc (1924-1926), comandant de divizie în Algeria (1928-1931), comandant al Corpului 19 Armată și membru în Consiliul

Superior de Război (1932); comandant al Frontului de Nord-Est (1939-1940) și ministru fără portofoliu în Comitetul pentru Eliberare Națională (1943-1945).

[25] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 57.

[26] Louis-Antoine Colson (n. 1875-d. 1951) general de brigadă (1927), general de divizie (1931), general de corp de armată (1933) și general (1936). A comandat Regimentul 9 Geniu (1924-1926) și Divizia 12 Infanterie (1931-1933); prim subșef al Marelui Stat Major (1933-1935), șeful Marelui Stat Major (1935-1940) și ministru de Război în guvernul de la Vichy (iunie-septembrie 1940).

[27] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 58.

[28] Antoine Huré (n. 1873-d. 1949) a urmat Școala Politehnică și Școala de Aplicație pentru Artilerie și Geniu. A activat în Regimentul 3 Geniu, în Corpul 19 Armată (în Algeria) și Corpul 15 Armată (în Maroc). Între 1914-1916 în Franța, unde a fost rănit, apoi în Maroc. Comandant al trupelor franceze din sudul Marocului (1919) și din întreaga regiune, pe care a pacificat-o în 1934. Revine în Franța și este numit inspector general al Geniului (1935).

[29] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 58.

[30] Henri Bineau (n. 1873-d. 1944), general de brigadă (1924), general de divizie (1928), general de corp de armată (1930) și general (1935). Comandant al Diviziei 31 Infanterie (1928-1930), al Regiunii 4 Militare (1930-1931), prim-adjunct al șefului Marelui Stat Major (1931-1933), inspector general al Centrului de Studii Militare Avansate și al Centrelor de Instrucție (1933-1935), membru în Consiliul Superior de Război (1935-1938) și șeful Marelui Stat Major (septembrie 1939-ianuarie 1940).

[31] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 59.

[32] General Nicolae Samsonovici (n. 7 august 1877, Ștefănești, Dorohoi-d. 15 octombrie 1950, penitenciarul Sighet) a urmat Școala Militară de Ofițeri (1895-1897) și Școala Superioară de Război (1910-1912). A deținut funcțiile de șef de Stat Major la Divizia 7 Infanterie (1916), Corpul 6 Armată și Armata 1 (1917), fiind avansat general de brigadă în 1919. A fost profesor la Școala Superioară de Război, comandantul Școlii (1922-1926), șeful Marelui Stat Major (iunie 1927-august 1932 și decembrie 1934-februarie 1937) și ministrul Apărării Naționale (august 1932-noiembrie 1933). Pe larg despre viața și activitatea sa: *Șefii Statului Major General român (1859-2000)* (coord. Teofil Oroian, Gheorghe Nicolescu), Editura Europa Nova, București, 2001, p. 142-156; Sergiu Balanovici, *Eminent ca militar, comandant și om: generalul de corp de armată Nicolae Samsonovici, în Acta Moldaviae Septentrionalis V-VI*, Botoșani, 2007, p.279-284.

[33] ANIC, fond CM, dosar 5/1925, f. 42.

[34] Gustav Stresemann (n. 1878-d. 1929) deputat din partea Partidului Național Liberal (1907-1912, 1914-1918), a fondat Partidul Popular German (1918) și a deținut funcțiile de cancelar (august-noiembrie 1923) și ministru de externe (august 1923-octombrie 1929). În 1926 a primit Premiul Nobel pentru Pace.

[35] Aristide Briand (n.1863-d.1932) a devenit liderul Partidului Socialist Francez (1894), fiind ministrul Învățământului (1906-1908) și al Cultelor (1906-1911). A deținut de mai multe ori funcția de prim-ministru: iulie 1909-februarie 1911, ianuarie-martie 1913, octombrie 1915-martie 1917, ianuarie 1921-ianuarie 1922, noiembrie 1925-iulie 1926 și iulie-noiembrie 1929.